

การพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนครูพระสอนศีลธรรมในจังหวัดเชียงใหม่
THE INSTRUCTIONAL TECHNIQUE DEVELOPMENT OF MORAL TEACHING
MONKS IN CHIANG MAI SCHOOLS

สุนทรี สุริยะรังษี *

Soontree Suriyarangsri

Corresponding Author E-mail: suntreenuy@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาด้านเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ 2) พัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ 3) ขยายผลเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ในการศึกษาครั้งนี้ การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจำนวน จำนวน 25 รูป ครูในโรงเรียน 25 คน รวมเป็น 50 รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาด้านเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับศีลธรรม จริยธรรม ที่ไม่สอดคล้องกับนักเรียนในปัจจุบัน แบ่งเป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่ (1) การสอนแบบกลุ่มใหญ่ (2) การสอนแบบกลุ่มย่อย (3) การสอนรายบุคคล 2) การพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ โดยจัดทำหลักสูตรการอบรมในด้านเทคนิคการและวิธีการสอน 3) การขยายผลเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ โดยนำผลจากการอบรมนำมาสร้างคู่มือเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ได้จำนวน 1 เรื่อง ที่นำไปพัฒนา 2 ด้าน ได้แก่ (1) ส่งเสริมครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ให้มีศักยภาพทางด้านทักษะและความชำนาญในการจัดการเรียนสอน (2) ส่งเสริมผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การพัฒนา, เทคนิคการสอน, วิธีการสอน, ครูพระสอนศีลธรรม, โรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the technical problems and teaching methods of moral monks in Chiang Mai schools; 2) to develop teaching techniques and methods of moral monks in Chiang Mai schools; 3) to expand the teaching techniques and methods. of monks teaching morality in schools in Chiang Mai Province. In this study qualitative research collects information from key informants There are 25 moral teachers in the school, and 25 teachers in the school, totaling 50 pictures/person.

The results of this research found that: 1) Technical problems and teaching methods of moral teaching monks in Chiang Mai schools regarding morality and ethics that were

* มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

inconsistent with the current students were divided into 3 major characteristics: (1) teaching in large groups (2) small group teaching (3) individual teaching; 2) Development of Teaching Techniques and Methods of Moral Teachers in Chiang Mai Schools by preparing a training course in teaching techniques and methods; 3) the expansion of the teaching techniques and methods of moral teaching monks in schools in Chiang Mai Province. By using the results from the training to create a manual, techniques and methods of teaching moral monks in Chiang Mai schools in the amount of 1 subject that can be used to develop 2 aspects, namely (1) promoting moral monks in Chiang Mai schools to have potential in terms of skills and expertise in teaching and learning management (2) encouraging learners to learn to make teaching effective.

Keywords: Development, Teaching techniques, Teaching methods, Moral teachers, Schools in Chiang Mai

บทนำ

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคมไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ยุคการสื่อสารไร้พรมแดน ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่มีลักษณะการมุ่งเน้นการแข่งขันกันมาก กลายเป็นสังคมแห่งวัตถุนิยม ที่ก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรม เช่น การใช้ความรุนแรง การใช้สารเสพติด การก่อปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งแท้ที่จริงเป็นการถูกละเลยจากครอบครัว จากสถานศึกษา ที่ขาดการปลูกฝังเรื่องศีลธรรม จริยธรรมในโรงเรียน จนทำให้ขาดความสำนึกขาดความรู้ผิดชอบชั่วดี ขาดการใช้สติยั้งคิด และการแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งสภาพแวดล้อม ที่มีการยุ่งยงส่งเสริม ชักจูง ไปในทางที่เสื่อม อันเป็นปัญหาทางสังคมที่ต้องแก้ไข โดยจะต้องมีการปลูกฝังทางความคิด จนมีจิตใฝ่ดีและมีพลังใจเข้มแข็งสามารถเป็นภูมิคุ้มกัน ต้านทานเหตุปัจจัยในทางเสื่อมที่จะเข้ามาทำลายคุณภาพชีวิตที่ดีงามได้ด้วยหลักธรรมทางศาสนา (กรมการศาสนา, 2554, น. 19)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ถือเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นกฎหมายบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2564 นั้น มีหลักการสำคัญ คือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ดังนั้นภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข ในสังคม” ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559, น. ก) มุ่ง

ส่งเสริมให้วัดและสถานศึกษาร่วมกันปลูกฝังและพัฒนาให้ประชาชนทุกระดับเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้ และคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต และสามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขโครงการครูพระสอนศีลธรรมเป็นโครงการที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นครูสอนศีลธรรมจริยธรรมและวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนนักศึกษา และประชาชน ให้เข้าถึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม จึงเห็นสมควรที่จะนำพระภิกษุสงฆ์เข้าไปสอนในโรงเรียนทุกระดับชั้น และเป็นการเชื่อมโยงระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงวัฒนธรรม โดยการนำครูที่เป็นพระสงฆ์เข้าไปสอนในโรงเรียนทุกระดับชั้น (กรมศาสนา, 2548ก, น. 5) และเมื่อปี พ.ศ. 2548 กรมการศาสนาได้ให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมในแผนการพัฒนาบทบาทของครูพระสอนศีลธรรม ในรูปแบบที่ประชาชนพึงประสงค์ซึ่งเป็นการสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการมีส่วนร่วมของภาคสังคม (กรมการศาสนา, 2548ข, น. 49) โดยเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้เพื่อให้โครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งผลจากการประเมินพบว่าประชาชนมีความพึงพอใจมากที่สุดได้เห็นลูกหลานมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

ในด้านกรมการศาสนาได้ดำเนินการโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในปี พ.ศ. 2548 - 2549 เพื่อเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและส่งเสริมศีลธรรม การ

พัฒนาคุณธรรมและการส่งเสริมการนำหลักธรรมมาพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษา ประชาชนเกิดความรู้ คุณธรรม (พระพรหมวชิรญาณ, 2548, น. 48) โครงการพระสอนศีลธรรมจัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยความร่วมมือของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้จัดทำโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ พระสงฆ์ นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปสอนให้แก่เด็กนักเรียน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่เด็กนักเรียน นักศึกษา ในทุกระดับ เพื่อสร้างหลักสูตร และสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา (พระอธิการ อธิจิตโต (มีศิลป์), 2561, น. 24) ทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 25 อำเภอ โดยเกิดจากการร่วมในทุกภาคส่วน ทั้งคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ ฝ่ายปกครอง กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างเยาวชนให้เป็นผู้มี ศักยภาพและทักษะชีวิตที่นำความรู้ความสามารถไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตท่ามกลางสังคมที่เปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ โดยบูรณาการความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ผ่านกระบวนการ

เรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานและตอบสนองเป็นอย่างดีจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่เนื่องด้วยครูพระที่สอนศีลธรรมในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ยังเป็นผู้อ่อนประสบการณ์ ยังไม่เชี่ยวชาญหรือชำนาญการในการสอน ทำให้ขาดองค์ความรู้ด้านเทคนิคและวิธีการสอนที่มีความสอดคล้องกับเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบัน

ดังนั้น เมื่อครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ยังขาดองค์ความรู้ในด้านเทคนิคในวิธีการสอน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเสริมสร้างองค์ความรู้เทคนิคและวิธีการสอนให้กับครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปบูรณาการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาได้เข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้

บทความวิจัยนี้ จะนำเสนอผลการพัฒนาเพิ่มยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียน และเป็นการบูรณาการความรู้ทางพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืน เป็นประโยชน์แก่สังคมสืบต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่

2. เพื่อพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่

3. เพื่อขยายผลเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่” มีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 ทำการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหนังสือ รายงานการวิจัย และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรม

1.2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม บทสัมภาษณ์ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ และนำข้อมูลที่ได้รับนำมาพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนให้เหมาะสมกับครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่

1.3 สรุปผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา องค์ประกอบ รูปแบบการพัฒนาเทคนิคและ

วิธีการสอนครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่

2. การศึกษาในภาคสนาม (Field Study) เพื่อทราบถึงแนวคิด หลักการ กระบวนการ รูปแบบและจัดการอบรมเรื่องเทคนิคและวิธีการสอนครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

2.1 ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ที่จะเป็นเครือข่ายในการต้นแบบใน 25 อำเภอ ในเรื่องเทคนิคและวิธีการสอน จำนวน 25 อำเภอ จำนวน 25 รูป

2.2 จัดอบรม บรรยายเชิงปฏิบัติการ เรื่องเทคนิคและวิธีการสอนให้กับของครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นเครือข่ายต้นแบบเรื่องเทคนิคและวิธีการสอน จำนวน 25 อำเภอภายในจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 1) ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จำนวน 25 รูป 2) ครูสอนในโรงเรียน จำนวน 25 คน เข้าร่วมอบรม รวมทั้งหมด จำนวน 50 รูป/คน

2.3 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์แบบสอบถาม บทสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สภาพปัญหาที่ได้จากแบบสอบถามและความต้องการของครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ที่เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการ

สอน เพื่อนำมาสร้างชุดการอบรมเรื่องเทคนิคและวิธีการสอน

2.4 ผู้วิจัยทำการออกแบบจัดสร้างชุดอบรม เรื่องเทคนิคและวิธีการสอนให้แก่ครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอน การกำหนดวิธีที่จะพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอน ทั้งในด้านกำลังคนงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และระยะเวลา หลังจากนั้นจึงดำเนินการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนและชุดความรู้ ให้มีลักษณะหรือรูปแบบตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ทั้ง 25 อำเภอ โดยชุดความรู้ มีลักษณะอยู่ในกรอบของเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรม ส่วนประกอบของเทคนิคและวิธีการสอนนี้ จะต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนมาอบรมและสร้างชุดความรู้ที่นำไปใช้ในการอบรม

3. จัดอบรมครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นเครือข่ายที่เป็นการต้นแบบใน 25 อำเภอ เรื่องเทคนิคและวิธีการสอน

4. การทดลองใช้ชุดความรู้ในเรื่องเทคนิคและวิธีการสอน โดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังทำการทดสอบการสอนของครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ และตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพยังไม่เป็นที่

พึงพอใจหรือมีบางส่วนที่ไม่สมบูรณ์จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจนกระทั่งชุดความรู้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับการทดลองใช้ชุดความรู้จะดำเนินการ โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดความรู้เรื่องเทคนิคและวิธีการสอน จะต้องนำผลที่ ประเมินเปรียบเทียบกับแผนการสอนที่เขียนปรับเทคนิคและวิธีการใหม่ แล้วนำผลการวิจัยมาแก้ไขปรับปรุงชุดความรู้ แล้วพิจารณาที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดีก็จะนำไปสู่การดำเนินการขั้นต่อไป คือ การจัดทำคู่มือ การเผยแพร่ และการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง

5. การเผยแพร่ ชุดคู่มือที่เป็นชุดความรู้ที่เป็นการนำผลการวิจัยในการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอน ไปเผยแพร่ คือ รวบรวมข้อมูลองค์ความรู้เทคนิคและวิธีการสอนเสนอเป็นบทความวิจัย เสนอในที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการหรือวิชาชีพ โดยการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ การติดต่อกับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อจัดทำคู่มือเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเกิดองค์ความรู้ทางการศึกษาในทางคณะสงฆ์ต่อไป

6. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประกอบด้วยครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 25 อำเภอ จำนวนทั้งหมด 50 รูป/คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จำนวน 25 อำเภอ ๆ ละ 1 รูป รวมจำนวน 25 รูป 2) ครูในโรงเรียน

จำนวน 25 อำเภอ ๆ ละ 1 คน รวมจำนวน 25 คน

7. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อทราบถึงการพัฒนาพื้นที่ 25 อำเภอในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนาด้านเทคนิคและวิธีการสอนของพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ในการดำเนินการตามโครงการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ในการวิจัยในพื้นที่ มีขั้นตอนดังนี้ ดังนี้

7.1 การสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึก (แบบสอบถามครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ในเรื่องเทคนิคและวิธีการสอน) กับกลุ่มพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนใน 25 อำเภอ ๆ ละ 1 รูป รวมจำนวน 25 รูป และครูในโรงเรียนจำนวน 25 อำเภอ ๆ ละ 1 คน รวมจำนวน 25 คน รวมเป็นทั้งหมด 50 รูป/คน เพื่อสรุปและสังเคราะห์เทคนิคและวิธีการสอน เพื่อนำมาวางแผนในการพัฒนาการสร้างเทคนิคและวิธีการสอนให้แก่ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) 2) ร่างแบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึก และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องแล้ว นำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือ นิยาม (IOC: Item Objective Congruence Index) เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกตามวัตถุประสงค์ที่มีคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 ซึ่งแสดงว่าจุดประสงค์นั้นวัดได้ครอบคลุมเนื้อหา หรือข้อสอบนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และถ้าข้อใดได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข เพราะมีความสอดคล้องกันต่ำ และปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อจัดทำแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก ฉบับสมบูรณ์

7.2 สร้างชุดอบรมเรื่องเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามและการสัมภาษณ์จากครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 50 รูป/คน ศึกษาความต้องการของครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ในเรื่องเทคนิคและวิธีการสอน ว่าต้องเทคนิคและวิธีการสอนแบบไหน และนำมาออกแบบการทำแผนการอบรมเทคนิคและวิธีการสอน ทั้งหมด 5 แผน เพื่อใช้ในการอบรมให้แก่ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จำนวน 25 อำเภอ ๆ ละ 1 รูป รวมจำนวน 25 รูป และครูในโรงเรียนจำนวน 25 อำเภอ ๆ ละ 1 คน รวมจำนวน 25 คน รวมเป็นทั้งหมด 50 รูป/คน ใช้เวลาอบรมเป็นเวลา 2 วัน

7.3 ผู้วิจัยออกแบบสอบประเมินก่อน-หลัง ในการเรื่องเทคนิคและวิธีการสอน เพื่อให้ผู้ที่เข้าอบรมประเมินผลการเข้ารับการอบรม และข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อนำมาสร้างชุดความรู้

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามเนื้อหา (Content analysis) แล้วสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เมื่อได้รับข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากการวิเคราะห์จากเอกสารประกอบกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในเรื่องเทคนิคและวิธีการสอน ใน 25 อำเภอ จำนวน 25 รูป และแบบประเมินผลก่อน-หลัง ครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียนเรื่องเทคนิคและวิธีการสอนครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมแก่นักเรียน และครู จำนวน 25 คน โดยนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาเป็นชุดองค์ความรู้ในเรื่องเทคนิคและวิธีการสอนในกับครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในโรงเรียน และทำเป็นวิดิทัศน์บรรยายภาคให้ได้ผลเป็นเชิงประจักษ์ และนำผลไปใช้ประโยชน์ได้จริงในวงกว้าง

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามเนื้อหาและนำข้อมูลจากการวิเคราะห์จากเอกสารประกอบกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามครูพระสอนศีลธรรมและครูสอนศีลธรรมในเรื่องเทคนิคและวิธีการสอน พบว่า

1. ปัญหาด้านเทคนิคและวิธีการสอนครู พระสอนศีลธรรมในจังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) การสอนแบบกลุ่มใหญ่ (Large group teaching) เป็นการสอนที่เน้นเนื้อหาเป็นสำคัญ โดยจัดการจัดการเรียนการสอนให้ทุกคนพร้อมกัน สอนสิ่งเดียวกัน ได้รับรู้ และทำกิจกรรมพร้อม ๆ กัน 2) การสอนแบบกลุ่มย่อย เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่กลุ่มผู้เรียนมีความสนใจและทุกคนร่วมกันในการทำกิจกรรมนั้นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นการสอนที่ยึดหลักความสามารถ ความสนใจและความเหมาะสมของผู้เรียนเป็นหลัก 3) การสอนรายบุคคล เป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันแต่ละคนเพื่อปรับปรุงแก้ไขการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล โดยยึดสื่อและวิธีการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ครูพระสอนศีลธรรมจะต้องมีองค์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการสอน ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมที่มาก และจะต้องมีความรู้ด้านเทคนิคการสอนในปัจจุบันที่สอดคล้องกับนักเรียน และมีความจำเป็นมากในการนำ

เทคนิคการสอนมาบูรณาการการสอนศีลธรรมในโรงเรียน จะทำให้นักเรียนในโรงเรียนให้เกิดความสนใจมากขึ้น ดังนั้น การอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านเทคนิคการสอนมีประโยชน์มาก เพื่อพัฒนาศักยภาพครูพระสอนศีลธรรม และเมื่ออบรมเชิงปฏิบัติการแล้ว สามารถนำเทคนิคการสอนไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนได้มาก และการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสอน ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม และได้นำความรู้ด้านวิธีการสอนแบบบูรณาการใช้ในโรงเรียนได้มาก และคิดว่าวิธีการสอนแบบบูรณาการต้องการสอดคล้องกับระดับช่วงชั้นของนักเรียนได้มาก จะทำให้นักเรียนมีความสนใจมาก และควรมีการพัฒนาวิธีการสอนแบบบูรณาการให้มีประโยชน์มาก ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านวิธีการสอน และเมื่ออบรมเชิงปฏิบัติการแล้ว สามารถนำวิธีการสอนไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนได้มาก ดังนั้นการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนครูพระสอนศีลธรรมในจังหวัดเชียงใหม่ ควรมีการอบรมเทคนิคการสอน มีการพัฒนาพระสอนศีลธรรมในด้านเทคนิคการสอน เนื้อหาสาระหลักสูตร Active learning วิธีการสอนต้องใช้วิวัฒนาการประยุกต์ให้ทันสมัย และควรมีหลักการในการสอนที่มีการบูรณาการ มีคู่มือการสอนของพระสอนศีลธรรมไปในทางทิศเดียวกัน ครูพระต้องตระหนักถึงองค์ความรู้ของตนเอง ทบทวนในสิ่งที่ขาด มีกำลังใจ มีสิ่งที่ต้องใช้สอน พัฒนาตนเองให้เท่าทันสถานการณ์ สม่าเสมอ ๆ และต้องมีสื่อการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และ

ควรมีอบรมพัฒนาศักยภาพพระสอนศีลธรรมเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอน ให้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการโดยการเชิญตัวแทนผู้เรียนบางช่วงชั้นและครูพระสอนศีลมาเรียนและปฏิบัติร่วมกัน เมื่อมีการอบรม ด้านการเรียนการสอนเสร็จแล้ว ควรให้ผู้เข้ารับการอบรม นำไปสู่นามจริง ๆ เพื่อการประเมินผลอีกครั้งหนึ่ง ก่อนจะจบการอบรม มีการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนและมีเนื้อหาที่เด็กสนใจในการเรียนการสอนของครู สอนแบบไม่เครียดแต่อยู่ในกรอบปฏิบัติที่ดี เช่น การสอนแบบอิงนิยายหรือนิทานอิงธรรม สอนถามแบบปุจฉา-วิสัชนา แบบมีเนื้อหาสาระ และหลักธรรมคือคุณธรรม มีการเรียนรู้จากสื่อทางออนไลน์มาปรับประยุกต์เข้ากับปัจจุบัน และมีการสร้างเครื่องมือการเรียนการสอนแบบใหม่

2. พัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยจัดทำหลักสูตรการอบรม โดยออกแบบสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ในเรื่องการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ ในการจัดหลักสูตรการอบรมเป็นระยะระยะเวลา 2 วัน (ออนไลน์-ตามสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19) กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จำนวน 25 รูป 2) ครูในโรงเรียน 25 อำเภอๆ ละ 1 คน จำนวน 50 รูป/คน ผู้เข้ารับการอบรมตอบแบบสอบถามที่อยู่ในสถานภาพเป็นบรรพชิตคิดเป็นร้อยละ

68.8 และเป็นคฤหัสถ์ชายคิดเป็นร้อยละ 18.8 และคฤหัสถ์หญิงคิดเป็นร้อยละ 12.5 อยู่ในตำแหน่งพระสอนศีลธรรมคิดเป็นร้อยละ 68.8 และอยู่ในตำแหน่งผู้บริหาร/ครู / คณาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 31.3 มีผู้เข้ารับการอบรมตอบแบบสอบถามมาจากอำเภอต่าง ๆ 23 อำเภอ ขาดอำเภอภักดีพัฒนา และอำเภอดอยหล่อ เนื่องจากครูพระสอนศีลธรรมได้ลาออก ผลการประเมินในการอบรม พบว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับความรู้ด้านเทคนิคและวิธีการสอน จากประเด็นคำถาม 5 ข้อ คือ 1) ท่านได้รับองค์ความรู้ด้านเทคนิคการสอนแบบบูรณาการมาใช้สอนในโรงเรียน 2) ท่านคิดว่าเทคนิคการสอนศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มีความสำคัญที่ทำให้เด็กนักเรียนเกิดความสนใจได้ 3) ท่านคิดว่าการนำเทคนิคการสอนมีความจำเป็นต่อการสอนแบบบูรณาการ ในการสอนศีลธรรม 4) ท่านคิดว่าเมื่ออบรมเชิงปฏิบัติการในด้านเทคนิคการสอน จะเป็นการพัฒนาศักยภาพครูพระสอนศีลธรรม และ 5) ท่านคิดว่าเมื่ออบรมเชิงปฏิบัติการแล้ว สามารถนำเทคนิคการสอนไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนได้ ทั้ง 5 ข้อ ผลการประเมินอยู่ในระดับ 5 มีค่าเท่ากับมากที่สุด และในด้านวิธีการสอนแบบบูรณาการของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จากผลการประเมิน พบว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับความรู้ด้านเทคนิคและวิธีการสอน จากประเด็นคำถาม 5 ข้อ คือ 1) ท่านได้รับองค์ความรู้ด้านเทคนิคการสอนแบบบูรณาการมาใช้สอนในโรงเรียน 2) ท่านคิดว่าเทคนิคการสอนศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มี

ความสำคัญที่ทำให้เด็กนักเรียนเกิดความสนใจ ได้ 3) ท่านคิดว่าการนำเทคนิคการสอนมีความจำเป็นต่อการสอนแบบบูรณาการ ในการสอน ศีลธรรม 4) ท่านคิดว่าเมื่ออบรมเชิงปฏิบัติการ ในด้านเทคนิคการสอน จะเป็นการพัฒนา ศักยภาพครูพระสอนศีลธรรม และ 5) ท่านคิดว่าเมื่ออบรมเชิงปฏิบัติการแล้ว สามารถนำ เทคนิคการสอนไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนได้ ทั้ง 5 ข้อ ผลการประเมินอยู่ในระดับ 5 มีค่าเท่ากับมากที่สุด

3. การขยายผลสร้างเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมได้ให้ข้อเสนอแนะ และต้องการให้มีการอบรมปีละ 2-3 ครั้ง เพื่อจะได้นำหลัก เทคนิคและวิธีการสอน ไปพัฒนาการเรียน การสอนของตนเองและถ่ายทอดต่อไป ในงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัย ได้สร้างเทคนิคและ วิธีการสอนออกเป็น 5 แผน ที่นำไปฝึกอบรม แก่ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัด เชียงใหม่ ดังนี้

แผนการอบรมที่ 1 การสอนแบบอภิปราย (Teaching Discussion) เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

แผนการอบรมที่ 2 การสอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) เรื่อง ศาสนสถานและการบำรุงศาสนสถาน

แผนการอบรมที่ 3 การสอนโดยการใช้ เกม walk rally เรื่องหลักธรรมทาง

พระพุทธศาสนา (สติสัมปชัญญะ สมาธิ และ ปัญญา)

แผนการอบรมที่ 4 การฝึกปฏิบัติ (Practice) เรื่อง หน้าที่ของชาวพุทธและ มรรยาทของชาวพุทธ

แผนการอบรมที่ 5 การใช้กรณีศึกษา (Case) เรื่อง พุทธสาวก ชาดก และ พุทธศาสนิกชนตัวอย่าง

ดังนั้น จากการตอบแบบสอบถามหลัง การอบรมของครูพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดการ อบรมเรื่องเทคนิคและวิธีการสอนก่อให้เกิด ผลที่เป็นประโยชน์เป็นอย่างมาก ต่อครูพระ สอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ ที่ จะได้นำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการจัดการ เรียนการสอนให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนที่ จะทำให้เข้าใจในหลักคำสอนในทาง พระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น และยังเป็นการ เพิ่มพูนความรู้ความสามารถต่อครูพระสอน ศีลธรรมในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพในการ สอนมากยิ่งขึ้น และผลจากการจัดอบรมครั้ง นี้ จึงนำไปสู่การสร้างและจัดทำคู่มือเรื่อง เทคนิคและวิธีการสอน ที่จะได้เป็นประโยชน์ ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียน การสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ ที่นำไปสู่การพัฒนาและ ส่งเสริม 2 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาและส่งเสริม ครูผู้สอน 2) พัฒนาและส่งเสริมผู้เรียน ดังนี้

พัฒนาและส่งเสริมครูผู้สอน	พัฒนาและส่งเสริมผู้เรียน
- เป็นการส่งเสริมผู้ที่จะเป็นครูผู้สอนให้มีความทักษะในการสอน - เป็นการส่งเสริมความชำนาญ คล่องแคล่ว หรือเชี่ยวชาญในด้านการปฏิบัติการสอน - ช่วยอธิบายเนื้อหาวิชาที่ยาก ต้องใช้เวลานานให้เข้าใจง่ายขึ้นและประหยัดเวลา - ช่วยให้งานสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้โดยไม่เสียเวลา - ช่วยให้ผู้ฝึกเกิดความมั่นใจ ในตนเองมากขึ้นซึ่งเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพของผู้สอนด้วย - ช่วยทำให้เกิดความชื่นชม ศรัทธาจากผู้เรียน เพราะผู้สอนสามารถสอนได้กระฉับกระฉ่างและถูกต้อง - ช่วยให้งานมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาการสอน	- กระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้มีความสนใจในบทเรียน - ผู้เรียนได้รับความสนุกสนาน และเกิดการเรียนรู้จากการเล่นเกม - ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและทำท่ายความสามารถ - ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน - ทำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จริง - ทำให้ผู้เรียนเกิดแนวคิด - ทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้นาน

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ที่สำคัญที่สุด คือ การได้รับการอบรมในด้านเทคนิคและการใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ดังนั้น การสอนจะมีจะต้องมีเทคนิคการสอนและวิธีการสอนที่หลากหลาย ได้แก่ การอภิปราย การเรียนรู้แบบร่วมมือ การใช้เกม การใช้กรณีศึกษา การฝึกปฏิบัติ ประกอบกับสื่อการเรียนการสอน เช่น การเล่านิทาน การใช้สื่อนวัตกรรมสมัยใหม่ เป็นต้น ครูผู้สอนต้องสอนให้ตรงเนื้อหาและมีความครบถ้วนของเนื้อหา จึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ ดังที่ ฮิลล์ (Hills, 1982, p. 266) ได้กล่าวไว้ว่า การ

จัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน ซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

ในด้านผู้เรียนจะเกิดการพัฒนาตามแนวคิดทฤษฎีของเพียเจต์ ที่เป็นพัฒนาการทางสติปัญญาและการคิด ที่กล่าวว่า ขั้นรับรู้ทางประสาทสัมผัสสู่การรับรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ ซึ่งไปสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของเคนและเคน (Caine & Caine, 1989 cited in Gunter, Estes, & Schwab, 1995, p. 7-10) ที่ได้กล่าวสรุปว่า หลักการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสมอง (Brain based learning) ไว้ 12 ข้อ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับ ความสนใจและการรับรู้ โดยเฉพาะข้อที่ 7

ที่ว่า การเรียนรู้เกี่ยวข้องกับความสนใจและการรับรู้ ดังนั้น จึงควรใช้กิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้และดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และนำไปสู่ความจำในข้อที่ 9 ที่ว่าการจำมี 2 ประเภท คือ การจำที่มาจากประสบการณ์และการจำโดยการท่องจำ ดังนั้น จึงควรให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงและใช้ทักษะในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

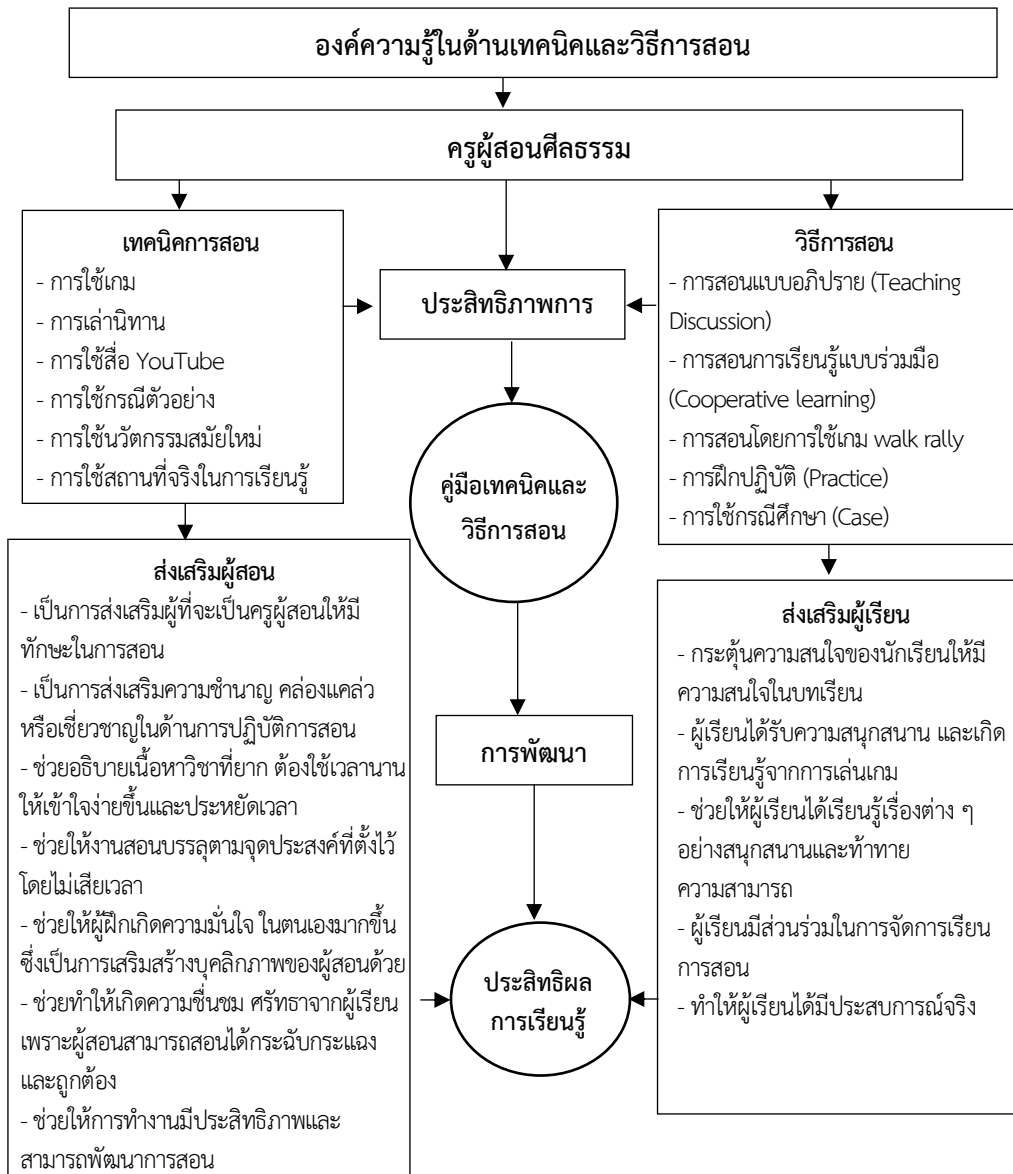
ในด้านผู้สอน ครูผู้สอนจะต้องมีเทคนิคในการจัดการเรียนการสอน จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ประเภทของเนื้อหา เกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหา การจัดเรียงเนื้อหา และรูปแบบของเนื้อหาเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้จัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ตามแนวคิดของกานเยและ เมอร์ริลยังสามารถจัดเนื้อหา ให้สอดคล้องกับการจัดประเภทจุดประสงค์ของบลูม ออกเป็น 3 ด้าน คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) (Kellough & Roberts, 1999, p. 210-218) ที่ว่า มีความรู้ในเนื้อหาที่จัดเป็นความรู้สามารถแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ ข้อเท็จจริง (Fact) ความคิดรวบยอด (Concept) และหลักการ (Generalizations) ทักษะ คือ การฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถปฏิบัติทักษะที่มีลักษณะแตกต่างกันจำเป็นต้องอาศัยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการ

ฝึกฝนที่แตกต่างกัน และทัศนคติ คือ สิ่งที่ผู้สอนคาดหวังให้เกิดกับผู้เรียนนอกจากความรู้ ความสามารถในการทำได้ เรายังคาดหวังผลที่เกิดขึ้นแก่สภาวะจิตใจของผู้เรียน ในด้านความเชื่อ ความรู้สึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ดังที่ กานเย กล่าวว่าเจตคติ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ด้านสติปัญญาและความรู้สึก ในการจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะกำหนดจุดประสงค์ด้านเจตคติในเนื้อหาที่สอนหรือไม่ แต่เจตคติก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากวิธีการและสื่อที่ครูใช้ในการสอน (Smith & Ragan, 1999, p. 250)

ดังนั้น การใช้เทคนิคและวิธีการสอน จึงมีความสำคัญยิ่งที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาตัวผู้สอนให้มีประสิทธิภาพการสอนที่ดียิ่งขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ในการศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้จากการเก็บข้อมูลของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ ครูผู้สอนที่ทำหน้าเป็นครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจะต้องมีองค์ความรู้ในด้านเทคนิคและวิธีการสอนที่นำไปสู่ในการพัฒนาตนเองในการทำหน้าที่การจัดการเรียนสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในโครงการครูพระสอนศีลธรรมในในจังหวัดเชียงใหม่ ทีมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณเป็น ผู้รับผิดชอบโครงการนี้ ควรให้มีการวางนโยบายการจัดอบรมเรื่องการนำเทคนิคและวิธีการสอน โดยจัดทำเป็นนโยบายในการบริหารและพัฒนาครูพระสอนศีลธรรมที่มี

แนวทางอย่างเป็นระบบต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้แก่ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ เข้ารับอบรมในเรื่องเทคนิคและวิธีการสอน ทุกปีก่อนเปิดการเรียนการสอนในการศึกษา 2 ภาคเรียน ๆ ละ 1 ครั้ง คืออย่างน้อยทุกปีการศึกษาละ 2 ครั้ง เพื่อเป็นเตรียมความพร้อมที่จะให้ครูพระสอนศีลธรรมมี

ความเข้าใจและได้รับความรู้ที่จะนำไปจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1. ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ควรศึกษาคู่มือในการสอนให้เข้าใจอย่างแท้จริง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการเรียนรู้ในรูปแบบการสอนอย่างเป็นระบบ และควรฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจจนสามารถใช้สื่อออนไลน์ต่างๆ ที่กำหนดไว้ในรูปแบบให้อย่างคล่องแคล่ว เพื่อจะทำให้จัดการเรียนการสอนไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการสำรวจสภาพทั่วไปของการเรียนการสอนเฉพาะประเด็น ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน เพื่อจะได้นำมาพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2.3 ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ ควรศึกษาถึงการนำความรู้ของนักเรียนที่ได้ไปบูรณาการกับการเรียนในวิชาอื่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นองค์รวมความรู้ที่เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แหล่งอ้างอิง

กรมการศาสนา. (2549). *การศึกษาทบทวนโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.

กรมศาสนา. (2548ก). *รายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ปีงบประมาณ 2548*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมกรมศาสนา.

กรมการศาสนา. (2548ข). *แผนปฏิบัติการ/โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมประชาชน*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม.

พระพรหมวชิรญาณ. (2548). *เอกสารคู่มือครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนประจำปีงบประมาณ 2549*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

พระอธิการ อธิจิตโต (มีศิลป์). (2561). *การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อพระสอนศีลธรรม จังหวัดปราจีนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.

Gunter, M. A., Estes, T. H., & Schwab, J. (1995). *Instruction: A model's approach* (2nd ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Hills, P. J. (1982). *Dictionary of education*. London: Routledge & Kegan Payi.

Kellough, R. D. & Roberts, P. L. (1994). *A resource guide for elementary school teaching* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.

Smith, P. L., & Ragan, T. J. (1999). *Instructional Design*. New York: John Wiley & Sons.